

M.COM (Part-I)
Business Management Group
Human Resource Management
(Old Paper)
(Paper - I) (May-2017)

Q.P. Code :05744

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Question.No.1 is compulsory.
  2. Attempt any four questions out of the remaining.
  3. Figures to the right indicate full marks.

- Q1** Explain the meaning of the following terms : **(Any four)** **20**
- a) Training
  - b) Human Resource planning
  - c) Succession planning
  - d) Exit Interview
  - e) Self – Appraisal
  - f) Employee welfare
  - g) Selection
- Q2** Answer the following questions : **20**
- a) Define HRM. Explain its importance.
  - b) What are the factors affecting HRP?
- Q3** Answer the following questions : **20**
- a) Discuss the process of job analysis.
  - b) Describe the importance of selection in organisations.
- Q4** Answer the following questions : **20**
- a) Write an explanatory note on limitations of performance appraisal.
  - b) Discuss the objective of employee welfare.
- Q5** Answer the following questions : **20**
- a) What are the challenges faced in training programmes?
  - b) Explain the effects of stress at work on employees.
- Q6** Answer the following questions : **20**
- a) What is the need for succession planning in organisations?
  - b) Explain the various safety measures adopted by organisations.
- Q7 Case study :-** **20**
- PayTm is an Indian mobile wallet company which now wishes to recruit new employees so that it can expand its activities to international markets. They are planning to attract new talent and build employer brand so that they can attract new talent from all over the world. They are looking for professionals who are qualified, ready to work and eager to bring in new innovative products.
- Questions :-
- a) What are the challenges that paytm may face while recruiting new entrants?
  - b) Suggest ways to recruiting employees in paytm.

Q.P. Code :05744

[वेळ : ३ तास]

[गुण : १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. प्र. क्र. १ अनिवार्य आहे.
 २. उर्वरीत प्रश्नांपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
 ३. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र. १ खालीलपैकी कोणत्याही चार संज्ञा स्पष्ट करा.

२०

- अ) प्रशिक्षण
 ब) मनुष्यबळ नियोजन
 क) उत्तराधिकाराचे नियोजन
 ड) निकासाची मुलाखात
 ई) स्वयं - मूल्यमापन
 फ) कर्मचारी कल्याण योजना
 ग) निवड

प्र. २ खालील प्रश्न सोडवा.

२०

- अ) मनुष्यबळ व्यवस्थापनाची व्याख्या द्या आणि त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 ब) मनुष्यबळ नियोजनावर परिणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.

प्र. ३ खालील प्रश्न सोडवा.

२०

- अ) कार्य विश्लेषणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
 ब) निवडप्रक्रियेचे कार्यालयीन महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र. ४ खालील प्रश्न सोडवा.

२०

- अ) कामगिरीच्या मूल्यमापनाच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
 ब) कर्मचारी कल्याणाची उद्दीष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र. ५ खालील प्रश्न सोडवा.

२०

- अ) प्रशिक्षण कार्यक्रमादरम्यान येणाऱ्या आव्हानांची चर्चा करा.
 ब) कार्यालयीन ताणतणावांच्या कर्मचाऱ्यांवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

Q.P. Code :05744

प्र. ६ खालील प्रश्न सोडवा.

२०

- अ) उत्तराधिकारी निवड नियोजनाचे संघटनेसाठीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
ब) कार्यालयीन सुरक्षेसाठीच्या उपाययोजनांची चर्चा करा.

प्र. ७ 'पेटीएम' ही भारतीय भ्रमणध्वनी वॉलेट कंपनी, कार्यविस्तार करण्याच्या दृष्टीने नवीन कर्मचाऱ्यांची भरती करण्याच्या विचारात आहे, जेणेकरून ते आंतरराष्ट्रीय बाजारात पदार्पण करू शकतील. एक अग्रगण्य कंपनी म्हणून जगभरातून विविध कौशल्य असलेली कर्मचारी भरतीप्रक्रियेतून निवड्याचा त्यांचा मानस आहे. शैक्षणिक व इतर अर्हता असलेले आणि झपाटून कार्य करून उद्यमशिलतेचा वापर करून, नवीन उत्पादने तयार करू शकतील, अशा कर्मचाऱ्यांची त्यांना गरज आहे.

२०

प्रश्न :-

- अ) कर्मचाऱ्यांची भरती करताना, 'पेटीएम' ला कोणत्या समस्या येऊ शकतात, त्याची चर्चा करा.
ब) 'पेटीएम' ला कर्मचारी भरतीसाठी विविध उपाय आणि मार्ग सुचवा.